

Для цього було досліджено 10 останніх дописів із сторінки кожної бібліотеки та розподілено їх на дві групи:

- звичайні «текстові» дописи;
- дописи, створені з використанням унікальних матеріалів.

Результати дослідження показали, що бібліотеки активно популяризують оцифровані фрагменти з унікальних видань, ретрофотографії та навіть звукозаписи в мережі Instagram. Відсоткове співвідношення унікальних матеріалів та звичайних дописів:

- Бібліотека Конгресу США: 40% звичайних дописів, 60% унікальних;
- Британська бібліотека: 30% звичайних дописів, 70% унікальних;
- Нью-Йоркська публічна бібліотека: 40% звичайних дописів, 60% унікальних;
- Бібліотека та архіви Канади: 40% звичайних дописів, 60% унікальних;
- Королівська бібліотека Данії: 40% звичайних дописів, 60% унікальних.

Отже, бібліотеки активно розвивають свої сторінки в соціальній мережі Instagram, використовуючи весь потенціал фондів задля привернення уваги до бібліотек та популяризації цифрових та аналогових фондів та колекцій.

Я. Мартиненко

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БІБЛІОТЕКАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Y. Martynenko

CLOUD TECHNOLOGIES IN LIBRARIES: PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION

В інформаційному суспільстві відбулися суттєві трансформації, що мали значний вплив на модернізацію бібліотеки як важливої інституції соціокультурного простору різних країн та зумовили перетворення традиційної бібліотеки на цифрову. Концепція цифрової бібліотеки почала розроблятися з 1990-х рр., а оскільки в інформаційному суспільстві постійно зростає попит на надання бібліотекою електронних послуг, виникають нові вимоги до організації пошуку, збереження та використання інформації, постає потреба ефективного та зручного доступу до неї. Режим обслуговування в традиційній бібліотеці, за якого її робота зосереджувалася на доступі лише до друкованих паперових документів, не відповідає вимогам сучасного суспільства та потребам користувачів. Як центри збирання та збереження інформації, цифрові бібліотеки можуть надавати інформаційні послуги без обмежень у часі, забезпечувати користувачам віддалений доступ до наявних джерел інформації.

Інтенсивний розвиток цифрових бібліотек потребує вдосконалення технологій, що застосовуються в них, серед яких важливе місце посідають хмарні технології, що за останні роки почали активно впроваджуватися в промисловості, управлінській діяльності, у наукових колах, оскільки саме хмарні інструменти є ефективним засобом підвищення продуктивності праці в цих галузях, надають додаткові можливості для спільної діяльності та задоволення потреби в економії матеріальних ресурсів. Прикладами хмарних технологій, що широко використовуються нині в різних сферах людської діяльності для спільної роботи та зберігання інформації, є Google G Suite, Microsoft 365, Box, Dropbox і Canvas. Саме хмарні технології дозволяють

забезпечити підвищення продуктивності спільної роботи, спростують доступ до інформації.

Проте перехід до хмарних обчислень водночас зумовлює нові проблеми, що постають перед працівниками та користувачами сучасних бібліотек, а також певні ризики, пов'язані з їхнім використанням. Бюлетень Національного управління архівів і документації (National Archives and Records Administration (NARA)) називає декілька серйозних ризиків для архівів та інших закладів, викликаних упровадженням хмарних технологій: збереження функціональності та цілісності документів, забезпечення зв'язків між записами та метаданими, отримання цими закладами архівних записів та видалення тимчасових документів після завершення встановленого терміну їх зберігання (NARA 2010). У керівництві State Records of South Australia (SRSA) також визначено деякі ризики збереження документів за допомогою хмарних технологій: втрата доступу до документів, знищення чи втрата самих документів, ризик того, що доказова цінність документів може бути пошкодженою (SRSA 2015). Крім того, серед проблем, що виникають під час використання хмарних технологій, також слід назвати певні обмеження щодо завантаження чи скачування документів, інколи незвичну для працівників бібліотеки та користувачів форму фіксації інформації.

Традиційна архітектура цифрової бібліотеки уможлиблює отримання користувачами доступу до порталу бібліотеки через термінали або браузері, призначені для виконання пошуку інформації та консультування щодо її використання. Сервісна функція бібліотеки передбачає, що відбувається конфігурація та кількісне визначення інформації стосовно користувацького запиту та надсилання цього запиту на сервер. Саме електронна бібліотека, створена на основі хмарних обчислень, повинна мати потужний сервер додатків, який має функції керування та є простим у використанні й персоналізації користувачів.

Сервісна платформа такої бібліотеки містить апаратну та програмну інфраструктуру, а також прикладні програми, необхідні бібліотеці для надання послуг. Хмарна платформа використовує технологію віртуалізації для надання користувачам доступу до єдиної операційної системи, набору прикладного програмного забезпечення та інших бібліотечних додатків та сервісів. Користувачі надсилають запит на обслуговування через операційний інтерфейс платформи хмарних служб, яка аналізує і систематизує ці запити.

Для розвитку та вдосконалення цифрових бібліотек необхідно ретельно дослідити можливості використання в них різноманітних сучасних інформаційних технологій. Для розробки повнішої інтелектуальної платформи бібліотечних послуг дослідники пропонують використовувати алгоритми штучної нейронної мережі, яка є математичною моделлю, що складається з множини взаємопов'язаних нейронів, де кожен нейрон може зімітувати спосіб обробки інформації. Така мережа є нелінійною системою обробки інформації, що самоадаптується та складається з великої кількості взаємопов'язаних блоків обробки. Інтелектуальна сервісна платформа алгоритму штучної нейронної мережі буде виконувати планування завдань та управління розподілом ресурсів, а також відповідати за управління безпекою цифрових ресурсів, керування користувачами тощо. Системи збору, організаційного керування та обслуговування користувачів утворюють хмару цифрової бібліотеки та функціонують разом.

Сучасна цифрова бібліотека може визначатися як смарт-бібліотека, підґрунтям для роботи якої є наявність системи її організації та підтримки функціонування, що можна розглядати в сукупності чотирьох складових: організація, ресурси, технології та додатки. Рівень організації включає підготовку користувачів та бібліотекарів до користування ресурсами такої бібліотеки, що досягається через постійне навчання. Рівень ресурсів дозволяє зберігати інформацію та керувати нею завдяки кластеризації документів бібліотеки, створенню системи гарантій для їхнього використання. Технологічний рівень передбачає застосування Інтернету речей, хмарних обчислень та інших сучасних технологій для забезпечення технічної підтримки інтелектуальних послуг. Прикладний рівень забезпечує користувачам зручні та ефективні інтелектуальні послуги шляхом створення різноманітних додатків: вебсайтів, порталів, пошукових систем та платформ, мобільних служб знань.

Отже, використання хмарних технологій у сучасних бібліотеках потребує ретельної підготовки працівників і користувачів та подолання визначених проблем і викликів, пов'язаних із забезпеченням успішного функціонування бібліотеки в цифровому інформаційному просторі.

С. Іваненко

**НАУКОМЕТРІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ ІНСТИТУТУ ЕЛЕКТРОЗВАРЮВАННЯ
ІМЕНІ Є. О. ПАТОНА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

S. Ivanenko

**SCIENTOMETRICS AS A PROMISING AREA OF ACTIVITY OF THE SCIENTIFIC
AND TECHNICAL LIBRARY OF THE E. O. PATON ELECTRIC WELDING INSTITUTE
OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE**

Науково-технічна бібліотека Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України (далі — НТБ ІЕЗ) — це самостійний допоміжний підрозділ Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона (далі — ІЕЗ ім. Є. О. Патона), який засновано на підставі статуту ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України з метою здійснення бібліотечно-інформаційного супроводу діяльності установи.

За роки свого існування книгозбірня стала однією з найбільших у бібліотечній мережі НАН України з ретельно укомплектованим галузевим фондом.

ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України має потужний науковий склад. Станом на початок 2023 р. в ньому працював 591 науковець. Серед них — 11 дійсних членів і членів-кореспондентів НАН України (10 із них є читачами НТБ ІЕЗ), 59 докторів наук (48 з них читачі НТБ ІЕЗ), 178 докторів філософії, тобто кандидатів наук (із них 155 — читачі НТБ ІЕЗ), 18 професорів (читачами бібліотеки є 14 із них), 98 старших наукових співробітників (із них — 89 читачів бібліотеки), 14 старших дослідників (13 із них — читачі НТБ ІЕЗ), 6 доцентів (4 з них — читачі бібліотеки) та 56 молодих учених (37 із них є читачами бібліотеки).

Нині, зі стрімким розвитком новітніх інформаційних технологій, застосування сучасних методів оцінки наукової діяльності окремих вчених, наукових колективів, наукових установ особливого значення набуває наукометрія як перспективний напрям діяльності науково-технічної бібліотеки Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона.